

DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER
AKADEMIRAADET

Virker for et skønnere Danmark

Til Aarhus Kommune
Plan, Byggeri og Miljø

København 21. juni 2022

Akademiraadets høringssvar til

FORSLAG TIL LOKALPLAN NR. 1173 - NEDRIVNING AF SEKS BOLIGBLOKKE I GELLERUP

*Aarhus Kommune har udarbejdet et forslag til den fremtidige anvendelse af lokalplanområdet Gellerup. Lokalplanen giver mulighed for at nedrive seks boligblokke samt fællesbygningen "Det boligso-
ciale hus Yggdrasil" (citat fra høringen).*

Akademiraadet har med interesse gennemlæst lokalplanforslaget, og anbefaler Aarhus Kommune at søge andre og mere bæredygtige veje til udvikling og forbedring af bydelen fremfor yderligere nedrivning.

Gellerupplanen og dens mange store boligblokke repræsenterer en betydningsfuld national kulturhistorie. Den fortæller om en stærk almen sektor, der i sidste halvdel af det tyvende århundrede drev udviklingen af boligarkitekturen og industrialiseringen af byggeriet i Danmark frem mod det, vi har i dag.

Byens kvalitet

Gode byer er dannet over tid. De historiske lag er vores fælles hukommelse. De rodfæster og forankrer os og bidrager til en almenmenneskelig følelse af at være en del af en større sammenhæng, socialt, globalt og tidsmæssigt.

Danmark er ikke et topstyret samfund, men et velfærdssamfund, hvor den enkelte bliver hørt og har en plads. Borgerne skal holde af og værne om deres by; og det enkelte individ skal føle sig hjemme i sin by. Derfor skal vi vise respekt for historien og for de mennesker og det velfærdssamfund, som har lagt kimen til det Gellerup og det samfund, vi har i dag.

Helhedsplanen i en ny tid

Med en række politiske beslutninger er udviklingen i Gellerup siden 2018 desværre gået den forkerte vej. Det aktuelle forslag om nedrivning af seks boligblokke med gode, velfungerende boliger er endnu et eksempel på denne tendens, og det i en storby, der i den grad mangler plads til sine borgere.

Der er en gryende modning på vej, hvor flere – både politikere, fagfolk og lægfolk – er ved at indse, at det historiske Gellerup også har værdi, skønhed og brugbarhed. Det ses bl.a. i interessen for den store bogudgivelse om Gellerup og kommer til udtryk i nye stemmer, der taler for bevarelse af det tidligere Kultur og Aktivitetscenter, som i de senere år ellers har stået til nedrivning.

Vi er inde i en periode, hvor vores syn på modernistisk arkitektur forandrer sig. Internationalt er der fokus på omdannelser, der bevarer ånden i de modernistiske bebyggelser, mens der etableres mere bæredygtige løsninger, både socialt og klimateknisk. Det må og skal være en fælles erkendelse, at man i alle beslutningslag forholder sig til fremtidens ressourceforbrug, og bruger det, der allerede eksisterer, for at skabe den fremtid, der skal være.

Derfor anbefaler Akademiraadet Aarhus Kommune at give modningsprocessen tid fremfor at nedrive de seks blokke. I stedet bør man bruge kræfterne på at gentænke helhedsplanen som en bæredygtig og kvalitetssikret fremtidsplan, hvor man lærer af de væsentligste danske og internationale erfaringer og bygger på de historiske lag. Gennem de sidste 30 år er der flere eksempler på succesfulde omdannelser af betonelementbyggeriet i både Danmark og udlandet.

Vi kan nemlig lære af fortidens fejl. En væsentlig lære kan komme af at se på, hvordan vi i efterkrigstidens byggerus og fremtidstro jævned hele historiske bykerner med jorden, hvilket vi i dag begræder – f.eks. de store saneringer i Randers og Odense.

Nye muligheder, andre metoder

Gellerup er med sin levende og udfordrende historie en del af Aarhus' moderne kulturarv, og bør på en gradvis og naturlig måde vokse sammen med, og integreres i, den omkringliggende by. Bydelen står på et stærkere fundament, og er bedre rustet til fremtidens byudvikling, når området udvikles med udgangspunkt i den helt særlige fortælling, identitet og karakter, som stedet har.

Med en bevidst tilgang til de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier kan bygningsstrukturens kvaliteter og potentialer videreudvikles, og blokkene kan omdannes til en mangfoldighed af nye funktioner. De seks boligblokke er opført som meget veldisponerede boliger i et enkelt, funktionelt og konstruktivt system med en fin, udtryksfuld og gennemtænkt detaljering. Blokkenes dimensioner og konstruktive system er robust og gør dem multianvendelige. De kan både istandsættes nænsomt, bygges om og til, eller transformeres helt, ligesom en fortætning mellem blokkene i mindre skala kan nuancere den rumlige oplevelse.

Blokkene er placeret i et samspil, der skaber lys i boligerne og rige muligheder for liv mellem husene. Akademiraadet vurderer, at der kan skabes overskuelige smukke byrum i de områder, der tilhører fællesskabet, i stedet for den utryghed og mangel på menneskelig skala, der karakteriserer områderne i dag. En indlevet belysning, smukke materialer, levende og varieret beplantning, gæntænkning af trafik og flow, overskuelighed og plads til menneskers behov for både ro og aktiviteter,

kan – sammen med en bevidst involvering af kunsten – ændre området. Og det vil være en langt billigere løsning. Der er mange gode eksempler til efterfølgelse, både internationalt og i Danmark.

Ved at inkorporere de seks blokke i fremtidens Gellerup kan historien om efterkrigstidens monofunktionelle boligområder bevares som en integreret del i en fremtidig historisk, oplevelsesrig og multifunktionel bydel.

Akademiraadet stiller sig gerne til rådighed for en dialog om sagen.

Med venlig hilsen

AKADEMIRAADET

Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster, Akademiraadet virker til kunstens fremme og som statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål. Akademiraadet er statens rådgiver i spørgsmål om billedkunst, arkitektur og planlægning, og står til rådighed for kommunerne og regionerne. Akademiraadet behandler henvendelser fra statslige myndigheder og kan på eget initiativ indhente oplysninger fra og fremsætte erklæringer over for statslige myndigheder og institutioner samt over for offentligheden. Rådets medlemmer er valgt i en demokratisk proces af de billedkunstnere og arkitekter, der udgør Kunstnersamfundet, og er en uafhængig og upolitisk organisation.